

Ernst Ulrich von Weizsäcker

DAS JAHRHUNDERT DER UMWELT

Vision: Öko-effizient leben und arbeiten

Campus, Frankfurt/New York, 1999, 235 str.

U sklopu serije Expo 2000 objavljena je Weizsäckerova knjiga *Stoljeće okoliša*. Vizija: eko-učinkovito živjeti i raditi. Središnji tekst pod naslovom *S eko-učinkovitošću u novo stoljeće (Mit Öko-Effizienz in ein neues Zeitalter)* (7–111) napisao je E. U. von Weizsäcker. Na kraju tog teksta, slično kao i Ulrich Beck u knjizi *Schöne neue Arbeitswelt*, Weizsäcker sažima svoju viziju o eko-učinkovitom življenju i radu u 12 teza. Termin eko-učinkovitost (*Öko-Effizienz*) novi je ideal – vodeća slika – čije moguće funkcioniranje u praksi pokušava pokazati autor s nekoliko drugih suradnika.

U drugom dijelu knjige sadržani su prilozi nekoliko autora: Katsuo Seiki/Tsutomu Yamaguchi: *Svjetski tehnološki pakt za 21. stoljeće* (122–143), Harmen Verbrugge: *Četiri staze u budućnost Nizozemske* (144–167), Martin Khor: *Globaliziranje ljudi* (168–205) i Henri Ascelrad: *Samoopredjeljenje u Latinskoj Americi* (206–226). U knjizi se razvijaju scenariji o tome kako bi moglo izgledati 21. stoljeće i kako bi se u njemu svijet mogao razvijati u smjeru životno vrijedne budućnosti. O tome se raspravlja ne samo iz europske perspektive nego i iz perspektive nekih drugih zemalja – primjerice, Japana i Latinske Amerike.

Ernst Ulrich von Weizsäcker – fizičar i ekolog (*Umweltwissenschaftler*) – zastupnik je SPD u Bundestagu. Bio je direktor UN-centra za znanost i tehniku u New Yorku, direktor Instituta za europsku ekološku politiku u Bonnu, a do jeseni 1998. godine vodio je Institut za klimu, energiju i okoliš u Wuppertalu. Poslije konferencije UN u Rio de Janeiru 1992. svoja razmišljanja (zajedno s Amory Lovins i Hunter Lovinsom) iznio je u knjizi **Faktor četiri: dvostruko blagostanje,**

prepolovljena potrošnja prirode (Faktor Vier. Doppelter Wohlstand, halbierte Naturverbrauch) koja je doživjela preko deset izdanja. U ovoj knjizi Weizsäcker ponovno se osvrće na faktor četiri.

Weizsäcker je prvoborac za stoljeće okoliša. U svojem dosadašnjem znanstvenom angažmanu gotovo četvrt stoljeća propitivao je i istraživao sposobnosti ljudskog »djelovanja« i »mišljenja«. No, svjestan je da su danas uvjeti drugačiji od prijašnjih. Splasnulo je pritisak »ulice«, ekološke rasprave su obilježene opadanjem broja prijedloga i neučinkovitošću, a povećao se pritisak tehnologije. Njegovo povjerenje u ulogu tržišta značajno se smanjilo, jer »tržište priprema mnogo ekološke nesreće«, a osim toga sve je veća uloga politike. Što bi trebalo učiniti prema Weizsäckerovom mišljenju? Na prvome mjestu, sukladno tehničkom napretku, treba povećati produktivnost svih resursa, pa (a) ili uvoditi razmjenjive certifikate iskorištavanja (čija ukupna količina se određuje) ili (b) mijenjati sustav upravljanja i subvencija i to tako da se učinkovita zamjena nedostatnih prirodnih resursa stvarno isplati. To se naravno ne može postići bez političkog pritiska. Možda i ta činjenica objašnjava njegov angažman u Bundestagu. Potrebno je također primijetiti da i neki drugi autori (primjerice Ulrich Beck) smatraju da se rješenja (vizije) ne mogu ostvarivati bez političkog rješenja i angažmana. Za Weizsäckera se moraju sa svih strana izgraditi politički pritisci i to u tri smjera (108): »razjašnjavanje o globalnim trendovima razaranja«, »početak učinkovite revolucije s ekološkim i ekonomskim dobitkom« i »ekološki odgoj za potrošače i proizvođače«.

S globaliziranjem tržišta pojavljuju se ne samo prednosti (primjerice, povećanje konkurentnosti na tržištu i raspodjeljivog blagostanja) nego i novi izazovi negativnosti. Naime, globaliziranje bi se moglo povijesno promatrati kao novi korak kolonizacije nerazvijenog svijeta, a njezin nastavak na drugi način. Zato se

